

Zuiveltour Balkanregio

Sabac en Subotica in Servië en Skopje in Macedonië zijn de plaatsen die de Landbouwfederatie Zagreb/Belgrado in de week van 21 november aandeed met een zuiveltour. In het gezelschap bevonden zich directeur Veeopro, Reinoud van Gent, en Ronald Zom, onderzoeker aan WUR. Zij spraken tijdens drie seminars over onderwerpen als mastitis en voedermanagement voor melkvee. Het aandachtige gehoor bestond in alle gevallen uit veehouders, veterinairs en beleidsmakers.

Van Gent en Zom waren het na hun dialogen met de zalen en de na hun presentaties gevoerde gesprekken roerend eens. De melkveehouderij in Servië en Macedonië staat in de kinderschoenen. De meestal kleinschalig opererende melkveehouders, met 5 à 7 dieren per veehouder, ontberen in grote mate basiskennis en -vaardigheden die nodig zijn om renderend te kunnen produceren. Een gemiddeld productievolume van circa 2500 kg per dier per jaar spreekt in dit verband boekdelen. Waar het echter niet aan ontbreekt, is enthousiasme. Niet in de laatste plaats gestimuleerd door de overheden van de twee landen, die niet alleen te kampen hebben met te lage productievolumes (zelfs onvoldoende om aan de binnenlandse vraag te voldoen), maar die zich terdege realiseren dat de sector zich in alle opzichten zal moeten ontwikkelen om in Europees verband te kunnen overleven.

De Servische minister van landbouw, Dusan Petrovic, is momenteel de meest prominente voorvechter van het ontwikkelen van de zuivelsector in de Balkanregio en natuurlijk in de eerste plaats in eigen land. Hij kijkt daarbij graag naar Nederland als samenwerkingspartner. Tijdens zijn bezoek aan Nederland in september jl. spendeerde hij een belangrijk deel van zijn programma aan de zuivelsector, met onder andere bezoeken aan Friesland Campina en een melkveehouder in Soest. De gerichtheid van Petrovic op Nederland komt niet alleen voort uit onze goede zuivelreputatie. Het heeft ook te maken met de vele geslaagde samenwerkingsprojecten. De Serviërs zijn bijvoorbeeld erg te spreken over de Nederlandse bijdrage aan het verbeterd functioneren van hun veterinaire dienst.

De Servische overheid, en in haar kielzog de Macedonische, realiseert zich echter maar al te goed dat het bij de ontwikkeling van de zuivelsector niet alleen om het functioneren van de overheidsdiensten gaat. Van minstens zo groot belang acht men dat de primaire sector, de veehouders dus, zich verbetert.

Uit het feit dat Van Gent en Zom direct na hun presentaties de nodige verzoeken voor aanvullende informatie en vervolgbezoeken kregen, blijkt al dat het initiatief geslaagd was. De Landbouwfederatie zal met zijn partners daarom verder werken aan vervolgactiviteiten. Nederlandse partijen die een rol kunnen of willen spelen worden van harte uitgenodigd mee te denken.

Adrie de Roo, LNV-raad Zagreb, zag-lnv@minbuza.nl.

Mest en graan in Hongarije?

Medio november organiseerde de Landbouwfederatie Boedapest in samenwerking met de Hongaarse organisatie voor graanproducenten een seminar over de ontwikkelingen met betrekking tot de teelt van graan. De belangstelling was groot, gezien het grote aantal aanwezigen.

Hongarije is een belangrijke graanproducent in Europa. De graansector is een sleutelsector binnen de Hongaarse landbouw. Dit jaar werd ruim 1 miljoen hectare tarwe, ruim 1 miljoen hectare maïs, 0,6 miljoen hectare zonnebloemen en circa 0,3 miljoen hectare koolzaad geteeld. Dit leidt jaarlijks tot

grote exportoverschotten. Deze worden versterkt door de afnemende vraag uit de lokale veehouderij. De veestapel in Hongarije vertoont al jaren een dalende trend. Deze trend zorgt niet alleen voor een afnemende binnenlandse vraag, ook het aanbod van organische mest neemt daarmee af. Logischerwijs neemt het gebruik van kunstmest toe.

Jaap Uenk, voorzitter van de sectie mestdistributie van Cumela Nederland, ging in op de voordelen van het gebruik

van organische mest in de teelt van akkerbouw en het mestprobleem in Nederland. Hij gaf onder andere aan dat mestverwerking en mestexport belangrijke deeloplossingen zijn voor het mestoverschot in Nederland. Of Hongarije een van deze exportmarkten kan zijn, is onder andere afhankelijk van de transportkosten, deze vormen een belangrijk obstakel.

Cornel Boere, coördinator inkoop van Agrifirm Nederland, belichtte de verwachte prijsontwikkeling bij de inkoop van grondstoffen voor diervoerders. Er is een toenemende vraag naar agrarische grondstoffen. Voor het derde jaar op rij is de vraag naar agrarische grondstoffen hoger dan de productie. De goede prijs-/kwaliteitverhouding maakt Hongaars graan gewild op de internationale markten. Toch bereikt maar een beperkt deel Nederland. Goedkope transportmogelijkheden voor export ontbreken. De Donau is onvoldoende bevaarbaar en transport over de weg of per trein is duur.

Ondanks de beperkingen voor wat betreft transport zijn er goede vooruitzichten voor de producenten in de zaal. Volgens grondstoffenexpert Jim Rodgers rijden alle graanboeren binnenkort in een Porsche. Met een goed gebruik van meststoffen ligt wellicht ook een luxe uitvoering binnen handbereik?

Landbouwfederatie Boedapest

Internationaal Bloembollen Centrum stopt

Per 31 december 2011 wordt het Internationaal Bloembollen Centrum (IBC) opgeheven wegens ontstane permanente financiële onzekerheid. Voor de 12 medewerkers is er een sociaal plan en de activiteiten worden thans op zorgvuldige manier afgebouwd. Reden is dat promotie van bloembollen door Anthos voortaan via andere kanalen zal verlopen.